

Richtlijnantwoord Casus De Witte - Middel

Examen RFEA particulier voorjaar 2020

Opmerking; aan deze richtlijnantwoorden kunnen geen rechten worden ontleend

Deze richtlijnantwoorden zijn gebaseerd op de wet- en regelgeving op 1 juli 2019

Vraag 1 (10 punten)

Juridisch ouderschap

Vanaf de geboorte.

Femke was vanaf de geboorte van rechtswege juridisch ouder van Fleur omdat zij de vrouw is waaruit zij is geboren (art. 1: 198 BW).

Pieter is juridisch ouder van Ben, Marjo en Fleur omdat hij op moment van de geboorte gehuwd was met de vrouw waaruit de kinderen zijn geboren.

Gevolgen juridisch ouderschap (o.a.):

- ontstaan familierechtelijke banden (o.a. erfgenaam).
- (over en weer) een levenslange onderhoudsplicht.
- recht op omgang en informatie en de plicht tot raadpleging

Behoeftigheid

De kinderen hoeven tot 21 jaar geen behoeftigheid aan te tonen. Als zij 21 jaar of ouder zijn dienen zij wel behoeftigheid aan te tonen (redelijkerwijs niet zelf in het minimale levensonderhoud kunnen voorzien). Pieter heeft aan Ben en Marjo mondeling toegezegd dat hij tot het einde van de studie een bijdrage blijft betalen. Het is de vraag in welke mate de kinderen hier rechten aan kunnen ontleen (bewijslast).

Stiefouder.

Femke is tot de datum waarop het huwelijk met Pieter eindigt stiefouder van Ben en Marjo. Zij is als stiefouder onderhoudsplichtig tot de 21 jarige leeftijd van de kinderen en voor zover het kind tot het gezin behoort. Een uitwonend studerend kind wordt geacht ook tot het gezin te behoren. Zij is als stiefouder tot de datum van inschrijving van de echtscheiding onderhoudsplichtig voor Ben en Marjo. De kinderen hoeven geen behoeftigheid aan te tonen.

Ouderlijk gezag

Vanaf de geboorte.

Femke had vanaf de geboorte als moeder van Fleur het ouderlijk gezag over haar. Pieter had als ouder van Ben, Marjo en Fleur vanaf de geboorte als ouder gehuwd met de moeder van de kinderen het ouderlijk gezag over hen. Het gezag over Ben en Marjo is na het overlijden van zijn eerste vrouw van rechtswege voortgezet en geëindigd op de 18-jarige leeftijd. Het gezamenlijk ouderlijk gezag over Fleur blijft ook na de scheiding in stand tot de 18-jarige leeftijd van Fleur.

Gevolgen (ouderlijk) gezag (o.a.):

- bewind over het vermogen van het kind
- wettelijke vertegenwoordiging
- zorg- en opvoedingsplicht

Ouderschapsplan

Pieter en Femke zijn samen ouders van Fleur en er is sprake van gezamenlijk gezag over Fleur (jonger dan 18 jaar). Een ouderschapsplan is daarom voor Fleur verplicht. Pieter en Femke zijn wettelijk verplicht haar te betrekken op een bij haar leeftijd passende wijze bij de over haar te maken afspraken.

Het ouderschapsplan moet bevatten:

- Wijze waarop zorg- en opvoedingstaken worden verdeeld
- Of wijze waarop recht op en plicht tot omgang wordt vormgegeven
- Wijze waarop ouders elkaar informeren en raadplegen omtrent het minderjarig kind
- Kosten verzorging en opvoeding minderjarige kind

Rechten van Fleur

Fleur is 11 jaar oud. Zij heeft wettelijk geen recht om haar mening te geven over zowel de niet-financiële als financiële afspraken die over haar in het scheidingsconvenant worden gemaakt. Omdat zij kort na de echtscheiding 12 jaar oud wordt, is er een reële kans dat de rechter besluit haar evengoed te vragen haar mening te geven over de niet-financiële afspraken.

Rechten van Ben en Marjo

Ben en Marjo hebben een zelfstandig recht op een bijdrage van Pieter in hun levensonderhoud en kosten van studie. Tot de datum van inschrijving van de echtscheiding hebben zij dit recht ook op Femke (stiefmoeder).

Rangorde

De huidige rangorde in de onderhoudsplicht van Pieter is:

1. Fleur, Marjo en Ben (kinderen jonger dan 21 jaar)
2. Femke (ex-echtgenote)

Vraag 2. (10 punten)

Fleur wordt 15 augustus 2020 12 jaar, gevolgen:

- Recht op inkomensafhankelijke combinatiekorting vervalt
- Toeslag op KGB
- Hogere KBS

Marjo gaat studeren en op kamers wonen, gevolgen:

- Pieter gaat in plaats van in natura een geldelijke bijdrage in de kosten van levensonderhoud en studie van Marjo betalen

Fleur gaat naar de middelbare school, gevolgen:

- De kindgebondenkosten (schoolkosten) nemen toe.
- Mogelijk wegvallen kosten kinderopvang.

Femke gaat fulltime werken, gevolgen:

- Het netto inkomen van Femke neemt toe.

Totaal overzicht belangrijkste gevolgen voor draagkracht en behoefte:

Gevolgen voor behoefte van Fleur

Ondanks dat de kosten toenemen (schoolkosten) wijzigt het eigen aandeel in de kosten van Fleur niet. De hogere kosten worden (deels) gecompenseerd door een hogere KBS.

Gevolgen voor de behoefte van Femke

Door het wegvallen van de inkomensafhankelijke combinatiekorting daalt haar inkomen. Daartegenover neemt haar inkomen toe doordat zij meer gaat werken. Per saldo daalt de resterende behoefte van Femke.

Gevolgen voor de behoefte van Marjo

De behoefte van Marjo neemt toe (uitwonend en studiekosten). Omdat zij jonger is dan 21 jaar, moet Pieter naar draagkracht in haar levensonderhoud en kosten van studie voorzien, voordat zij verplicht kan worden om een studielening aan te gaan.

Gevolgen voor de draagkracht van Femke voor de kinderalimentatie

Door het wegvallen van de inkomensafhankelijke combinatiekorting daalt het inkomen en daarmee de draagkracht van Femke. De toeslag op het maximale KGB is niet van invloed. Femke heeft geen recht op KGB omdat haar vermogen te hoog is. Doordat zij meer gaat werken stijgt haar inkomen. In totaal neemt haar inkomen toe en daarmee haar draagkracht.

Gevolgen voor de rangorde

Omdat Ben begin september 21 jaar wordt, komt hij in rangorde gelijk te staan met Femke. De beschikbare draagkracht van Pieter dient eerst te worden besteed aan de behoefte van Fleur en Marjo. De daarna resterende draagkracht is beschikbaar voor Ben en Femke. Dit kan een lagere bijdrage aan Ben tot gevolg hebben.

Vraag 3. (15 punten)

Pieter en Femke hebben de nieuwe woning in Grootebroek ieder voor de onverdeelde helft gekocht. De oude woning en daarvoor aangegane hypotheek zijn volledig van Pieter. Femke heeft (voor zover uit de casus op te maken) geen fiscaal eigenwoning verleden.

Het fiscaal eigenwoning verleden van beiden voor aankoop:

Pieter: € 100.000 EWS, volledig oud regime. Te verwachten EWR € 180.000.

Femke: geen EWS, geen recht op oud regime.

Fiscale behandeling nieuwe woning als zij niets vastleggen/regelen

De nieuwe woning is voor hen beiden fiscaal een eigen woning (artikel 3.111 lid 3 Wet IB 2001)¹.

Uitwerking op basis van brief Wiebes (* € 1.000):

	Pieter	Femke
Aankoop/verwerving	€ 280	€ 280
Hypotheek aflossingsvrij	€ 50 -/-	€ 50 -/-
Hypotheek annuïtair	€ 140 -/-	€ 140 -/-
Overbruggingskrediet	€ 90 -/-	€ 90 -/-
Box 1 EWS		
Oud regime	€ 100	€ 0
Nieuw regime	€ 90	€ 140
Overbrugging	€ 90	€ 0
Totaal	€ 280	€ 140
Box 3	€ 0	€ 140

Toelichting:

Op basis van brief Wiebes zijn zij ieder leningdeel 50/50 aangegaan. Femke heeft geen recht op oud regime en heeft geen te verwachten EWR. Voor haar is alleen het annuïtaire leningdeel een EWS box 1 (voldoet aan de aflossingseis).

Pieter heeft wel recht op oud regime en daarmee is voor hem het aflossingsvrije leningdeel wel een EWS box 1. Daarnaast heeft hij een te verwachten EWR en daarmee is voor hem het overbruggingskrediet ook een EWS box 1.

Mogelijke oplossingen:

- Beroep doen op het besluit van januari 2018 (fiscaal EW verleden 50/50)
- Draagplicht vastleggen

Uit de gegeven nieuwe hypothecaire leningen is te concluderen dat alleen door het vastleggen van de draagplicht zij deze maximaal als EWS kunnen aanmerken. Pieter behoudt bij het vastleggen van de draagplicht zijn volledige recht op oud regime waardoor het aflossingsvrije leningdeel kan kwalificeren als EWS. De maximale duur van de renteaftrek/aflossingsplicht gaat voor Femke bij het vastleggen van de draagplicht pas in bij de aankoop van de nieuwe woning. De resterende duur van de nieuwe hypotheek komt hiermee overeen waardoor deze maximaal kan kwalificeren als EWS. Bij een beroep op het besluit wordt het oud regime en het aftrekverleden van Pieter 50/50 gedeeld, waardoor de nieuwe leningen voor beiden niet maximaal als EWS zouden worden aangemerkt.

¹ Voor de toepassing van artikel 3.111 lid 3 Wet IB 2001 is vereist dat de belastingplichtige aannemelijk maakt dat de nieuwe woning in het kalenderjaar of de drie daaropvolgende jaren voor hem/haar bestemd is als hoofdverblijf. Dit kan voor wat betreft Femke discussie geven met de inspecteur (oude woning niet in de verkoop, kort na aankoop scheiding in gang gezet, woning wordt toegeëld aan Pieter).

Uitwerking vastleggen draagplicht (* € 1.000)

	Pieter	Femke
Aankoop/verwerving	€ 280	€ 280
Hypotheek aflossingsvrij	€ 100 -/-	€ 0
Hypotheek annuïtair	€ 0	€ 280 -/-
Overbruggingskrediet	€ 180 -/-	€ 0
Box 1 EWS		
Oud regime	€ 100	€ 0
Nieuw regime	€ 0	€ 280
Overbrugging	€ 180	€ 0
Totaal	€ 280	€ 280
Box 3	€ 0	€ 0

Vraag 4 (15 punten)

Woning Grootebroek

Tot de datum van levering aan Pieter (15-7) is de woning 50/50 eigendom. Vanaf 2-3 woont Pieter hier samen met Marjo. Deze woning is voor Femke fiscaal een eigen woning indien zij aannemelijk kan maken dat zij deze als hoofdverblijf gaat gebruiken. In de casus is gegeven dat zij eind 2019 hebben besloten niet samen in de nieuwe woning te gaan wonen. In de verdere uitwerking wordt er van uitgegaan dat voor het gehele jaar 2020 voor Femke de verhuisregeling niet meer van toepassing is. Ook heeft zij geen recht op de scheidingsregeling omdat zij nooit deze woning als hoofdverblijf heeft gebruikt.

Uitgaande van een waarde van € 560.000, heeft zij door de fictieve vervreemding eind 2019 een EWR² gerealiseerd ter grootte van de aflossing op de annuïtaire hypotheek.

Vanaf 15-7 is de woning 100% eigendom van Pieter.

Zijn maximale EWS na overdracht bedraagt:

Verwerving	€ 280.000
<u>Akte van verdeling (volledig door hem voldaan)</u>	€ 650
Totale verwerving	€ 280.650
Financieringskosten naar rato verwerving	
<u>€ 2.500 * 280.650 / 380.000</u>	€ 1.848
Totaal nieuwe EWS	€ 282.498
<u>Oude EWS</u>	€ 100.000
Totaal max EWS	€ 382.498

De door Pieter in verband met de overdracht van de woning in Enkhuizen gerealiseerde EWR is volledig aangewend bij de eerdere verwerving van zijn helft van de woning in Grootebroek door het aflossen van het overbruggingskrediet € 180.000.

² Onzeker is of de woning in Grootebroek voor Femke fiscaal als eigen woning is aan te merken en zo ja, voor welke periode. De eventuele EWR is hiervan afhankelijk (nihil (vanaf aankoop geen EW box 1) tot maximaal € 5.773 (tot overdracht box 1 EW)).

Levenhypotheek € 100.000: oud regime, volledig box 1
 Annuïteitenhypotheek € 280.000: nieuw regime, volledig box 1

De financieringskosten zijn eenmalig volledig aftrekbaar.

In de periode 2-3 tot 15-7 geniet Pieter het woongenot van de halve woning. Pieter ontvangt fictief een PA voor een bedrag gelijk aan het EWF en dit bedrag is bij Femke als fictief betaalde PA aftrekbaar.

De hypotheekrente wordt tot 15-7 bij helfte betaald. Op grond van de vastgelegde draagplicht is dit niet correct. Femke zou een iets groter deel van de rente voor haar rekening moeten nemen. Hierdoor heeft een deel van haar rente niet op haar gedrukt. Dit kan tot een beperking van de aftrek leiden. De over het bouwdepot ontvangen rente hebben zij 50/50 ontvangen (in verhouding oorspronkelijke schuld).

Woning Enkhuizen

Vanaf 2-3 vertrekt Pieter uit de woning in Enkhuizen. Deze woning is vanaf deze datum voor hem op grond van de scheidingsregeling een eigen woning. Vanaf 15-7 is de woning volledig eigendom van Femke. Vanaf deze datum geeft zij het volledige EWF aan.

Haar maximale EWS bedraagt vanaf 15-7:

Verwerving	€ 280.000
Overdrachtsbelasting	€ 5.600
<u>Kosten eigendomsakte</u>	<u>€ 600</u>
Totale verwerving	€ 286.200
EWR	PM ³
Totale verwerving -/- EWR	€ 286.200
Financieringskosten naar rato van verwerving	
<u>€ 3.300 volledig, lening < verwerving</u>	<u>€ 3.300</u>
Totaal max EWS	€ 289.500

De nieuwe hypotheek (€ 260.000) voldoet volledig aan het nieuw regime (er van uitgaande dat de 340 maanden blijft binnen haar aflossingsstand van de oude lening).

Haar resterende aflossingsstand bedraagt:

Restant annuïtaire lening op 15-7 € 548.453 -/- € 280.000 =	€ 268.453
<u>Nieuwe annuïtaire lening</u>	<u>€ 260.000</u>
Resterende aflossingsstand	€ 8.453

(duur aflossingsplicht afhankelijk van de periode dat de oude woning voor haar een EW is geweest, minimaal 340 maanden)

De financieringskosten zijn eenmalig volledig aftrekbaar.

³ Onzeker is of de woning in Grootebroek voor Femke fiscaal als eigen woning is aan te merken en zo ja, voor welke periode. De eventuele EWR is hiervan afhankelijk (nihil (vanaf aankoop geen EW box 1) tot maximaal € 5.773 (tot overdracht box 1 EW)).

Aangifte IB 2020 (obv cijfers 2019) Pieter Femke

Inkomsten EW Grootebroek

EWf 2-3 / 15-7 € 653 box 3
 (0,65% * € 536.000 * 4,5/12*50%)

EWf 16-7 / 31-12 € 1.596
 (0,65% * € 536.000 * 5,5/12)

Rente EWS 1-1 / 15-7 (afl. vrij) € 1.409 -/- box 3

Rente EWS 1-1 / 15-7 (overbr. bet.) € 1.268 -/-

Rente 1-1 / 15-7 (overbr. ontv. 50%) € 108 +/+

Rente EWS 16-7 / 31-12 € 2.323 -/-

Rente EWS 16-7 / 31-12 € 916 -/-

Financieringskosten € 2.500 -/-

Inkomsten EW Enkhuizen

EWf 1-1 / 2-3 € 268

(0,65% * € 248.000 * 2/12)

EWf 3-3 / 15-7 € 604

(0,65% * € 248.000 * 4,5/12)

EWf 16-7 / 31-12 € 738

(0,65% * € 248.000 * 5,5/12)

Rente EWS 1-1 / 15-7 € 1.950 -/-

Rente EWS 16-7 / 31-12 € 2.155 -/-

Financieringskosten € 3.300 -/-

Fictieve PA woongenot

Woning Grootebroek

EWf 2-3 / 15-7 € 653 +/+ € 653 -/-

(0,65% * € 536.000 * 4,5/12 * 50%)

Woning Enkhuizen

EWf 2-3 / 15-7 € 604 -/- € 604 +/+

(0,65% * € 248.000 * 4,5/12)

Vraag 5. (20 punten)

Samenlevingsvorm

Femke en Pieter zijn gehuwd met huwelijksvoorwaarden. Deze voorwaarden houden in:

- een uitsluiting van elke gemeenschap met uitzondering van een gemeenschap van inboedel
- vergoedingsrechten nominaal
- een periodiek verrekenbeding (jaarlijkse verrekening van het overgespaarde arbeidsinkomen)
- geen verrekening over periode dat samenwoning is verbroken zonder herstel
- verevening pensioenrechten volgens WvpS
- finaal verrekenbeding uitsluitend bij ontbinding huwelijk door overlijden.

Soorten vermogen

Er zijn drie vermogens: het gemeenschappelijk vermogen (gemeenschap van inboedel en een eenvoudige gemeenschappen van woning en bankrekeningen), het privévermogen van Femke en het privévermogen van Pieter. De eenvoudige gemeenschappen kunnen direct worden verdeeld, de gemeenschap van inboedel kan pas na het indienen van het verzoekschrift worden verdeeld.

Peildata

Voor de verrekening hebben Femke en Pieter gekozen voor de datum ondertekening convenant (artikel 5.2). Dit wijkt af van de wettelijke peildatum (indienen verzoekschrift) en de in de huwelijksvoorwaarden overeengekomen datum (verbreken samenwoning).

Voor de verdeling hebben Femke en Pieter ook de datum van ondertekening van het convenant gekozen als peildatum voor de waardering.

Voor de gezamenlijke bankrekeningen hebben ze als peildatum de datum van levering van de woning aan de man afgesproken (artikel 5.6). Voor de aanslagen inkomstenbelasting (te betalen dan wel te ontvangen) hebben zij als peildatum 1 januari 2020 afgesproken (artikel 8).

Recht op bezit / vordering in geld

Van de in de huwelijksgemeenschap en eenvoudige gemeenschap vallende goederen hebben beiden evenveel recht op het bezit, van de te verrekenen vermogensbestanddelen ontstaat er alleen recht op een vordering in geld.

Eenvoudige gemeenschap

Naast de gemeenschap van inboedel, het te verrekenen en niet te verrekenen privévermogen hebben Pieter en Femke een eenvoudige gemeenschap (gezamenlijk vermogen, ieder voor de onverdeelde helft). Tot de eenvoudige gemeenschap behoren de woning in Grootebroek en de twee gezamenlijke bankrekeningen (artikel 4 en 5.6 convenant).

Uitleg verrekenbedingen

Femke en Pieter hebben een periodiek verrekenbeding opgenomen in de huwelijksvoorwaarden. Er blijkt uit het concept convenant dat zij nu alsnog tot verrekening over willen gaan. Zij dienen daarom alsnog het tijdens het huwelijk verkregen overgespaarde inkomen te verrekenen. In principe is een vervalbeding in de huwelijksvoorwaarden geldig (artikel 6). Aan het vervalbeding wordt uit redelijkheid en billijkheid voorbijgegaan (wet/jurisprudentie), tenzij bijzondere omstandigheden worden gesteld (hetgeen in deze casus niet het geval is).

Het aanwezige privévermogen wordt geacht uit overgespaard inkomen afkomstig te zijn, met uitzondering van inkomen/vermogen (mits in voldoende mate bewijsbaar):

1. dat niet tot de inkomensdefinitie behoort
2. verkregen uit erfenis en schenking (inclusief de vruchten)
3. vermogen van voor het huwelijk

Indien van toepassing geldt zaaksvervanging.

Aanbrengsten bij huwelijk

Uit de huwelijksvoorwaarden blijken de aanbrengsten bij huwelijk.

Pieter: de woning in Enkhuizen met de daarvoor aangegane schuld, de verpande kapitaalverzekering en de bankrekening en beleggingsrekening op zijn naam.

Femke: de bankrekeningen op haar naam.

Erfenissen

Ben en Marjo hebben uit hoofde van de wettelijke verdeling een vordering op Pieter. Deze schuld valt in het niet te verrekenen privévermogen van Pieter.

Femke heeft uit de nalatenschap van haar tante een vakantiehuisje geërfd. De huurinkomsten staan op een aparte privérekening. Zowel het huisje als de vruchten blijven buiten de verrekening.

De woning in Enkhuizen en de verpande kapitaalverzekering

De huidige echtelijke woning is privévermogen van Pieter. Alleen voor zover uit te verrekenen overgespaard inkomen in de woning is geïnvesteerd (aankoop, verbouwing/onderhoud, aflossing hypothecaire lening) heeft Femke recht op verrekening van de waarde van de woning. De betaling van de rente geeft geen recht op verrekening (behoort tot de kosten van de huishouding). Er is niet uit overgespaard inkomen rechtstreeks geïnvesteerd in de woning. Pieter en Femke hebben tijdens het huwelijk gespaard op een kapitaalverzekering die aan de hypothecaire lening is gekoppeld (verpand). Deze inleg wordt geacht uit overgespaard inkomen te zijn gedaan en daarmee valt een deel van de waarde van de kapitaalverzekering in het te verrekenen vermogen (waardering beleggingsleer). Omdat de kapitaalverzekering is verpand aan de hypothecaire lening, wordt deze waarde indirect gezien als aflossing op deze lening en daarmee als investering in de woning zelf. De te verrekenen waarde van de kapitaalverzekering wordt daarom bepaald naar evenredige waardestijging van het pand zelf.

Het te verrekenen bedrag wordt als volgt berekend:

Waarde op datum huwelijk: € 17.829

Waarde op peildatum: € 68.558

Premie tijdens huwelijk: 14 jaar * 12 * € 253 = € 42.504

Premie totaal: 21 jaar en 7 maanden = 259 maanden * € 253 = € 65.527

Waarde woning datum huwelijk: € 210.000

Waarde woning peildatum: € 280.000

Berekening te verrekenen waarde:

$€ 42.504 / € 65.527 * € 68.558 * € 280.000 / € 210.000 = € 59.293,41^4$

De kapitaalverzekering en de woning zelf (met de daarvoor aangegane hypothecaire lening) blijven buiten de verrekening.

⁴ In plaats van het relateren aan de totaal betaalde premie kan ook worden afgezet tegen de tijdens het huwelijk betaalde premie vermeerderd met de waarde op datum huwelijk ($€ 42.504 / (€ 42.504 + € 17.829) * € 68.558 * € 280.000 / € 210.000 = € 64.397,91$)

Verrekening bruto lijfrente: fiscale gevolgen en latentie

De storting van Pieter op de lijfrenterekening is voor € 4.000 uit verkoop van zijn beleggingen en voor € 1.000 van zijn privérekening gedaan. Het deel uit zijn beleggingen is aantoonbaar van voor het huwelijk en blijft buiten de verrekening. Het bedrag van zijn privérekening ligt gecompliceerder. Hiervoor geldt dat dit deel dient te worden verrekend tenzij Pieter kan bewijzen dat dit bedrag al op zijn privérekening stond op moment van huwelijk. Door vermenging in de periode 2006 tot 2009 met andere bedragen zal dit wellicht niet eenvoudig zijn. In de uitwerking wordt er van uitgegaan dat het deel van de waarde van de lijfrente dat ziet op de inleg van de privérekening dient te worden verrekend.

Berekening: $\text{€ } 1.000 / \text{€ } 5.000 * \text{€ } 5.760 = \text{€ } 1.152$.

Op grond van de verrekening van de gedeeltelijke waarde van de bruto lijfrente van Pieter is de helft van deze bruto waarde als onderhoudsverplichting bij Pieter aftrekbaar en als periodieke uitkering bij Femke belast⁵.

Pieter heeft recht op een persoonsgebonden aftrek van $\text{€ } 1.152/2 = \text{€ } 576$, Femke dient dit zelfde bedrag aan te geven als periodieke uitkering en verstrekking. Zij is hierover, naast inkomstenbelasting, inkomensafhankelijke premie ZVW verschuldigd (inkomen lager dan maximum).

Het uit verrekening te betalen bedrag wordt voldaan op 15 juli 2020. Dit is buiten de in het convenant opgenomen termijn van het bij helfte dragen van de aanslagen inkomstenbelasting (tot 1-1-2020). Ook is in het convenant niet afgesproken dat zij in 2020 zullen kiezen voor vrije toerekening als/of zij het gehele jaar fiscaal partner zijn. Uitgaande van de afspraken zoals gemaakt in het convenant (geen vrije toerekening uit hoofde van de lijfrente vastgelegd) wordt er op de waardering van de lijfrente geen IB latentie toegepast. Pieter geniet zelf het fiscale voordeel en Femke voldoet zelf de heffing. In de verdere uitwerking wordt hier van uitgegaan.

Saldi bankrekeningen datum huwelijk

Pieter en Femke hadden ieder op de datum van huwelijk saldi op de eigen bankrekeningen staan. De totale saldi op de peildatum zijn hoger dan de totale saldi op datum huwelijk. Het is redelijk om de saldi zoals bekend op datum huwelijk buiten de verrekening te houden.

Beleggingen en dividend

Tijdens het huwelijk zijn er geen verkopen/aankopen gedaan anders dan de inleg op de lijfrenterekening (zie hiervoor). De waarde van de beleggingen blijft buiten de verrekening en er zijn geen vergoedingsrechten. Het dividend is verteerd (vakanties met de kinderen). Pieter heeft, er vanuit gaande dat dit bijdragen in de kosten van de huishouding betreft, uit hoofde hiervan geen vergoedingsrecht.

⁵ Indien het standpunt wordt ingenomen dat de lijfrenterekening op zichzelf geen onderdeel uitmaakt van de verrekening, blijft aftrek en heffing achterwege. In dat geval dient op de te verrekenen waarde een IB latentie te worden toegepast.

Vermogensoverzicht

Femke privé	Gemeenschap van inboedel	Pieter privé
Te verrekenen	Inboedel € 8.500 Grootebroek	Te verrekenen
50% woning € 280.000 Grootebroek Hypotheek -/- € 269.625 Privérekening € 2.400 Sparrekening € 5.200 Auto € 14.000 Schuld PV -/- € 4.630 niet te verr. (saldi bankrek) Privérekening € 1.435 e/o (50%)	Inboedel € 3.600 Enkhuizen	50% woning € 280.000 Grootebroek Hypotheek -/- € 100.000 Hypotheek -/- € 180.000 Privérekening € 2.460 Sparrekening € 13.480 Vordering PV M € 59.293 niet te verr (KV) Vordering PV M € 1.152 niet te verr (lijfrente) Schuld PV M -/- € 13.100 niet te verr (saldi bankrek) Privérekening € 1.435 e/o (50%)
Totaal € 28.780		Totaal € 64.720
Niet te verrekenen		Niet te verrekenen
Vakantiehuis € 245.000 Privérekening € 37.120 Vordering PV V te verr (saldi bank) € 4.630		Woning € 280.000 Enkhuizen Hypotheek -/- € 100.000 Schuld aan kinderen -/- € PM Kapitaalverz € 68.558 Schuld PV M te verr (KV) -/- € 59.293 Beleggingen € 19.865 Lijfrenterek € 5.760 Schuld PV M te verr (lijfrente) -/- € 1.152 Vordering PV M te verr (saldi bank) € 13.100
€ 266.750	Totaal € 12.100	Totaal € 226.838

Berekening over- / onderbedeling:

Ieder heeft recht op 50% van € 12.100 = € 6.050.

De inboedel Grootebroek gaat naar Pieter, de inboedel Enkhuizen gaat naar Femke.

Pieter krijgt toebedeeld:

€ 8.500.

Femke krijgt toebedeeld :

€ 3.600

De door Pieter aan Femke te betalen overbedeling bedraagt:

€ 6.050 -/- € 3.600 = € 2.450.

Berekening verrekenvordering/-schuld:

De totale waarde van het te verrekenen vermogen bedraagt € 28.780 + € 64.720 = € 93.500.

Ieder heeft recht op € 46.750.

Pieter heeft derhalve een verreken schuld aan Femke van € 64.720 -/- € 46.750 = € 17.970.

Te betalen uit hoofde van overdracht woningen

Pieter heeft uit hoofde van de overdracht van de halve woning in Grootebroek € 280.000 te voldoen aan Femke. Femke heeft uit hoofde van de overdracht van de woning in Enkhuizen € 280.000 te voldoen aan Pieter.

Vergoedingsrechten

Er zijn geen overige vergoedingsrechten

Totaal door Pieter aan Femke te betalen

Verdeling (Pieter aan Femke)	€ 2.450,00
<u>Verrekening (Pieter aan Femke)</u>	<u>€ 17.970,00</u>
Totaal door Pieter te betalen	€ 20.420,00

Vraag 6. (12 punten)

CBI berekening van Pieter na de scheiding, overdracht van de woningen en als Ben en Marjo beiden studeren.

Bruto loon Pieter

Het brutoloon van Pieter bedraagt:

Fiscaal loon	€ 73.720
Betaalde pensioenpremie	€ 4.728 +/+
Bijtelling auto van de zaak	€ 10.274 -/-
<u>Eigen bijdrage auto</u>	<u>€ 3.720 +/+</u>
Bruto loon	€ 71.894

Heffingskortingen

Algemene heffingskorting:

€ 2.477 -/- (62.484 -/- 20.384) * 5,147% = € 311

Arbeidskorting: fiscaal loon € 73.720

€ 3.399 -/- (73.720 -/- 34.060) * 6% = € 1.020

	IB	CBI
Box 1		
Loon	71.894	71.894
Pensioenpremie bruto	-/- 4.728	-/- 4.728
Bijtelling auto van de zaak	10.274	
Eigen bijdrage auto van de zaak	-/- 3.720	-/- 3.720
Eigenwoningforfait	3.484	
Levenhypotheek	-/- 2.000	-/- 2.000
Annuïteitenhypotheek	-/- 5.520	-/- 12.419
Premie KV		-/- 3.036
Partneralimentatie	-/- 7.200	-/- 7.200
Kinderalimentatie		-/- 3.600
Bijdrage Ben		-/- 4.000
Bijdrage Marjo		-/- 4.000
Totaal	62.484	27.191
IB heffing	-/- 23.544	-/- 23.585
Aftrekbeperking EWS (€ 1.497 * 2,75%) (€ 62.484 + € 7.520 -/- € 68.507)	-/- 41	
Box 3		
Kapitaalverzekering	vrijstelling	
Bankrekeningen	14.000	7
Beleggingsrekening	21.455	858
Heffingsvrij vermogen	-/- 30.360	
Totaal vermogen	5.095	
Inkomen box 3 (5.095 * 1,94%)	98	
IB box 3 (30%)		-/- 29
Heffingskortingen		
Algemene heffingskorting	311	
Arbeidskorting	1.020	
Totaal heffingskortingen	1.331	1.331
Beschikbaar CBI		5.773
Gewenst / benodigd inkomen		14.400
Tekort		-/- 8.627

Oplossingen voor tekort

- zuiniger gaan leven
- spaargeld/beleggingen aanwenden voor tijdelijke (studie-)kosten kinderen
- aanpassen alimentatieplicht
- afkopen kapitaalverzekering en aflossen op hypotheek

Vraag 7. (10 punten)

Onjuistheden/onlogische bepalingen concept convenant⁶

Considerans

Adres Pieter onjuist (woont in Grootebroek).
Gemeenschap van inboedel ontbreekt in beschrijving huwelijksvoorwaarden.
Fiscaal loon Pieter is als bruto loon vermeld.
Hoger inkomen Femke voor draagkracht ontbreekt.
Huurinkomsten en dividend ontbreken als inkomen.
Ontbreekt dat Fleur is betrokken bij de afspraken op een bij haar leeftijd passende wijze.

Artikel 1

Afspraken over informeren/raadplegen betreffende Fleur ontbreken (o.a. wijze waarop, frequentie).

Artikel 2

Afspraken wijzigingsmomenten ontbreken (zie vraag 2).

Artikel 3

Termijn waarop bij samenwonen plicht definitief eindigt en de voorwaarde dat de vrouw moet melden ontbreken.

Artikel 4

De totale openstaande hypothecaire schuld is lager dan € 560.000 (artikel 4.2).
Betaling rente, aflossing en premie KV 50/50 tot datum overdracht (artikel 4.6) wijzigen in rentebetaling ieder over eigen leningdeel, aflossing door Femke en premie KV door Pieter.

Artikel 5

Verdeling gemeenschap van inboedel ontbreekt, artikel 5.4 onjuist, verdeling van de beperkte huwelijksgemeenschap kan niet eerder dan na indienen verzoekschrift.
Afwijken van huwelijksvoorwaarden voor wat betreft de peildatum is niet vermeld.
Beschrijving wel/niet te verrekenen vermogen ontbreekt.
Afspraken over overdracht van de woning in Enkhuizen ontbreken.

Artikel 8

IB aanslagen tot 1-1-2020 50/50 in plaats van tot overdracht woning. Afstemmen op verplichting betaling lasten.

⁶ De genoemde onjuistheden zijn niet limitatief, andere fouten kunnen ook goed gerekend zijn mits voorzien van de juiste motivatie.

Onjuistheden behoefteberekening

Loon/inkomen Pieter

Fiscaal loon is als brutoloon vermeld.
Inkomsten uit box 3 vermogen ontbreekt.

Inkomen Femke

Huurinkomsten ontbreken.

Kosten Fleur

Het eigen aandeel is niet in mindering gebracht op het gezinsinkomen.
Het eigen aandeel voor zover dit door Femke moet worden gedragen en niet uit het KGB kan worden voldaan dient bij de behoefte van Femke te worden bijgeteld.

Kosten Ben en Marjo

De kosten voor levensonderhoud en studie van Ben en Marjo zijn niet in mindering gebracht op het gezinsinkomen (verplichting tijdens huwelijk, kinderen jonger dan 21 jaar).

Vraag 8 (8 punten)

Kinderen gelijkelijk laten erven

Femke kan de kinderen gelijkelijk laten erven door hen in een testament als erfgenaam te benoemen.

Ben en Marjo kunnen als stiefkind bij testament gelijk aan een kind in de wettelijke verdeling worden betrokken (artikel 4:27 BW). Ook na de echtscheiding blijven Ben en Marjo voor deze regeling stiefkind (artikel 4:8 lid 3 BW). Ben en Marjo hebben hierdoor de gelijke wettelijke rechten als Fleur⁷.

Uitsluiten dat vermogen en/of het rendement aan Pieter toekomt

Dat vermogen na haar overlijden aan Pieter toekomt kan worden uitgesloten door in het testament van Femke op te nemen:

- dat het ouderlijk vruchtgenot wordt uitgesloten
- een voorwaardelijke tweetrapsmaking (alleen van toepassing als een erfgenaam overlijdt zonder nalaten partner en/of (klein-)kinderen).

Indien in de tweetrapsmaking de andere kinderen als verwachter worden benoemd, bestaat het risico dat na het overlijden van het tweede kind een deel van het vermogen alsnog vererft naar Pieter. Femke kan dit alleen uitsluiten door een ander dan de kinderen als verwachter aan te wijzen in haar testament.

⁷ Fleur heeft wel een beperkt recht om haar legitieme in te roepen (art. 4:91 BW), tenzij dit in het testament wordt uitgesloten.

De latere verkrijging van een verwachter wordt voor de erfbelasting gezien als een verkrijging van de oorspronkelijke erflater (Femke). De verkrijging van Fleur als verwachter bij het overlijden van Ben of Marjo wordt dan alsnog belast in tariefgroep 1 (ouder/kind) in plaats van tariefgroep 2. Voor de bepaling van het tarief wordt de oorspronkelijke verkrijging van Fleur uit de nalatenschap van Femke en de latere verkrijging als verwachter bij elkaar opgeteld. Dit voordeel geldt niet voor Ben en/of Marjo. Zij vallen voor de erfbelasting in groep 2 (geen gelijkstelling met kinderen in de erfbelasting na echtscheiding).